

به بۆنه‌ی سیه‌مین سالیادی ده‌رچوونی گۆڤاری (پامان)هوه

پێگهی گۆڤاری پامان له پردی به‌یه‌کبه‌ستنه‌وه‌ی فهره‌نگه‌ی جیاوازه‌کانی پۆشنبیران

د. شاخه‌وان فهرهاد محهمه‌د

به‌تایبه‌تی. ده‌کرێت پێگه‌ و بایه‌خی گۆڤاری پامان له‌م خالانه‌ی خواره‌وه‌دا چڕ بکه‌ینه‌وه: ۱- پردی به‌یه‌کبه‌ستنه‌وه‌ی زمانی کوردی له‌ شیوه‌زار و زاروه‌ و ناوچه‌ جیاوازه‌کان یه‌کێکه‌ له‌ گه‌وره‌ترین ده‌ستکه‌وته‌کانی گۆڤاری پامان، شکاندنی ئه‌و سنووره‌ ده‌ستکرده‌ جوگرافی و زمانییانه‌ بوو، که‌ به‌هۆی بارودۆخی پامیاریه‌وه‌ به‌سه‌رگه‌لی کورددا سه‌پێندرا‌بوون. ئاوێته‌کردنی سۆرانی و بادینی (کرمانجی سه‌روو)، پامان سه‌کۆیه‌که‌ که‌ تییدا نووسه‌رانی ده‌قهری بادینان و سۆران له‌سه‌ر لاپه‌ره‌کانیدا کۆده‌بوونه‌وه‌، ئه‌مه‌ش یارمه‌تیده‌ریکی گه‌وره‌ بوو بۆ له‌یه‌کتر تێگه‌یشتن و پێگه‌یشتن و نزیکه‌بوونه‌وه‌ی زمانه‌وانی، هه‌روه‌ها په‌نگدانه‌وه‌ی ئه‌ده‌بی پارچه‌کانی دی، ده‌سکه‌وتیکی دیکه‌ی گۆڤاره‌که‌ ئه‌وه‌یه‌ که‌ هه‌میشه‌ ده‌رگه‌ی بۆ داهێنانی پۆشنبیرانی پۆژه‌لآت، باکوور و پۆژا‌وای کوردستان کراوه‌ بووه‌، به‌مه‌ش توانیویه‌تی گوتاریکی کولتوریی نه‌ته‌وه‌یی و گشتگیر به‌ره‌م به‌یێت.

۲- په‌خنه‌ی ئه‌ده‌بی سه‌رده‌میانه‌ و هێتانه‌کایه‌ی بیر و بۆچوون و دیدی نوێ، پامان ته‌نیا شوینی

ده‌رکردنی گۆڤار، وه‌ک ناوه‌ندیکی کولتوری له‌ میژووی ئه‌ده‌ب و په‌خنه‌ و پۆشنبیری کوردیدا، هه‌میشه‌ کاریگه‌رییه‌کی به‌هێزی به‌سه‌ر پێشکه‌وتنی زمان و ئه‌ده‌بیاتدا هه‌بووه‌، به‌تایبه‌تی گۆڤاره‌ ئه‌ده‌بییه‌کان بۆ بلۆکردنه‌وه‌ی تێکست، ته‌نیا لاپه‌ره‌یه‌ک نه‌بوون، به‌لکوه‌ وه‌ک ده‌زگا و سه‌کۆیه‌کی گه‌وره‌ی مه‌عریفی و هۆشیاری کۆمه‌لگه‌ کاریان کردوه‌. له‌م نێوه‌نده‌شدا، گۆڤاری (پامان)، وه‌ک یه‌کێک له‌ دیارترین و به‌رده‌وامترین گۆڤاری ئه‌ده‌بی و هزری له‌ باشووری کوردستان، توانیویه‌تی پۆلیکی ستراتیژی له‌ دروستکردنی دیالۆگ و به‌یه‌کبه‌ستنه‌وه‌ی فهره‌نگیه‌ی له‌ نێوان پۆشنبیرانی پارچه‌ جیاوازه‌کانی کوردستان، ته‌نانه‌ت له‌ ده‌ره‌وه‌ی ولاتیشدا بگێرێت.

پامان ته‌نیا گۆڤاریک نییه‌، به‌لکوه‌ پردێکه‌ بۆ په‌رینه‌وه‌ی فیکر و ئه‌ده‌ب و به‌یه‌ککه‌یاندنی فهره‌نگه‌ جیاوازه‌کانی شارستانیته‌ و هێتانه‌کایه‌ی پۆشنبیرییه‌کی سه‌رده‌میانه‌ی هاوچه‌رخ‌ی پر له‌ زانیاری، له‌کایه‌ جیاوازه‌کانی کۆمه‌لگه‌ی مرۆڤایه‌تی به‌گشتی و کۆمه‌لگه‌ی کوردی

